

POSELSTVÍ SVATÉHO OTCE FRANTIŠKA KE 36. SVĚTOVÉMU DNI MLÁDEŽE (Slavnost Krista Krále, 21. listopadu 2021)

„Vstaň! Udělám z tebe svědka toho, co jsi viděl“ (srov. Sk 26,16).

Drazí mladí!

Chtěl bych vás ještě jednou vzít za ruku, abychom společně pokračovali v duchovním putování, které nás vede ke Světovému dni mládeže v Lisabonu v roce 2023.

V loňském roce, krátce předtím, než se začala šířit pandemie, jsem rozeslal poselství, jehož tématem bylo „Mládenče, pravím ti, vstaň!“ (srov. Lk 7,14). Už tím nás Pán chtěl ve své prozřetelnosti připravit na velmi tvrdou zkoušku, kterou jsme měli prožít.

Celý svět se musí potýkat se ztrátou tolika milovaných lidí a se sociální izolací. Zdravotní nouze také zabránila vám mladým lidem – svou přirozeností nasměrovaným vycházet ven – abyste chodili do školy, na univerzitu, do práce a setkávali se jedni s druhými... Ocitli jste se v obtížných situacích, na něž jste nebyli zvyklí. Ti méně připravení a ti, jimž se nedostávalo podpory, se cítili dezorientovaní. V mnoha případech se objevily problémy v rodině, nezaměstnanost, deprese, osamělost a závislosti. A to ani nemluvíme o nahromaděném stresu, o napětích, výbuších hněvu a o nárůstu násilí.

Ale díky Bohu to není jediná strana mince. Jestliže nám tato zkouška ukázala naše slabosti, umožnila nám také, aby vyšly napovrch i naše ctnosti, včetně sklonu k solidaritě. V každém koutu světa jsme mohli vidět mnoho lidí, mezi nimiž bylo hodně mladých, kteří bojovali za život, rozsévají naději, bránili svobodu a spravedlnost, byli mírotvůrci a staviteli mostů.

Když upadá mladý člověk, upadá v jistém smyslu i lidstvo. Je ale pravdou, že když mladý člověk povstává, jako by znovu povstával celý svět. Drazí mladí, jak velký potenciál držíte ve svých rukou! Jakou sílu nosíte ve svých srdcích!

Bůh tedy dnes znovu každému z vás říká: „Vstaň!“ Z celého srdce doufám, že toto poselství nám pomůže připravit se na nové časy, na novou kapitolu v dějinách lidstva. Ale bez vás, milí mladí, není možné začít znovu. Aby svět povstal, potřebuje vaši sílu, vaše nadšení a vaše zanícení. V tomto smyslu bych spolu s vámi chtěl uvažovat o úryvku ze Skutků apoštolů, ve kterém Ježíš říká Pavlovi: „Vstaň! Udělám z Tebe svědka toho, co jsi viděl“ (srov. Sk 26,16).

Pavel jako svědek před králem

Verš, jímž se inspiruje téma Světového dne mládeže 2021, je vzat z Pavlova svědectví před králem Agrippou v době, kdy je držen ve vězení. On, který byl kdysi nepřitelem a pronásledovatelem křesťanů, je nyní souzen právě pro svou víru v Krista. Apoštol s odstupem asi pětadvaceti let vypráví svůj příběh a zásadní událost svého setkání s Kristem.

Pavel přiznává, že v minulosti pronásledoval křesťany. Jednoho dne, když byl na cestě do Damašku, aby některé z nich uvěznil, zahalilo jej samotného i ty, kteří šli s ním, světlo „jasnější než slunce“ (srov. Sk 26,13), ale pouze on slyšel Boží „hlas“, který ho nazval jménem.

„Šavle, Šavle!“

Pojďme se společně hlouběji podívat na tuto událost. Když Pán nazval Šavla jménem, dal mu jasně najevo, že ho zná osobně. Jako by mu říkal: „Vím, kdo jsi, vím, o co ti jde, ale přesto se obracím právě na tebe.“ Volá ho dvakrát, na znamení zvláštního a velmi důležitého povolání, jak to učinil u Mojžíše (srov. Ex 3,4) a Samuela (srov. 1 Sam 3,10). Když Šavel upadl na zem, uvědomil si, že je svědkem Božího zásahu, mocného zjevení, které ho šokuje, ale neničí ho a dokonce ho volá jménem.

Skutečně pouze osobní, neanonymní setkání s Kristem mění život. Ježíš ukazuje, že Šavla dobře zná, že „zná jeho nitro“. I když je Šavel pronásledovatel, i když je v jeho srdci nenávisť ke křesťanům, Ježíš ví, že je to z nevědomosti, a chce na něm ukázat své milosrdenství. Právě tato milost, tato nezasloužená a bezpodmínečná láska, bude světlem, které radikálně změní Šavlův život.

„Pane, kdo jsi?“

Tváří v tvář této tajemné přítomnosti, která ho nazývá jménem, se Šavel ptá: „Pane, kdo jsi?“ (Sk 26,15). Tato otázka je nesmírně důležitá a všichni si ji musíme ve svém životě dříve nebo později položit. Nestačí, že jsme slyšeli o Kristu od ostatních, je třeba s ním hovořit osobně. To v podstatě znamená modlit se. Znamená to mluvit přímo k Ježíši, i když možná máme ve svém srdci stále ještě nepořádek a naše mysl je plná pochybností nebo dokonce neúcty ke Kristu a křesťanům. Přál bych si, aby každý mladý člověk dospěl k tomu, že si z hloubi svého srdce položí tuto otázku: „Pane, kdo jsi?“

Nemůžeme počítat s tím, že Ježíše zná každý, dokonce ani v době internetu. Otázka, s níž se mnoho lidí obrací na Ježíše a na církve, je právě tato: „Kdo jsi?“ V celém příběhu o povolání svatého Pavla je to jediný okamžik, kdy on hovoří. A na jeho otázku Pán pohotově odpovídá: „Já jsem Ježíš, kterého pronásleduješ“ (tamtéž).

„Já jsem Ježíš, kterého pronásleduješ“

Touto odpovědí Pán Ježíš odhaluje Šavlovi velké tajemství: že se ztotožňuje s církví a s křesťany. Až do té doby Šavel neviděl z Krista nic kromě věřících, které zavíral do vězení (srov. Sk 26,10) a s jejichž odsouzením k smrti sám souhlasil (tamtéž). A viděl, jak křesťané odpovídali na zlo dobrem, na nenávisť láskou a přijímali nespravedlnosti, násilí, pomluvy a pronásledování trpěné pro Kristovo jméno. Když se podíváme blíže, vidíme, že se Šavel určitým způsobem nevědomě setkával s Kristem; setkával se s ním v jeho následovnících!

Kolikrát jsme už slyšeli, jak někdo říká: „Ježíš ano, církve ne“; jako by jedno mohlo být alternativou ke druhému. Nemůžeme znát Ježíše, pokud neznáme církev. Ježíše nelze poznat jinak než prostřednictvím bratrů a sester z Jeho společenství. Nemůžeme si říkat, že jsme naplno křesťané, pokud nežijeme církevní rozměr víry.

„Těžko se ti bude kopat proti ostnu“

To jsou slova, která Pán adresuje Šavlovi po jeho pádu na zem. Je to, jako by s ním tajemným způsobem hovořil už po nějakou dobu a snažil se ho k sobě přitáhnout, ale Šavel se bránil. Náš Pán adresuje stejnou mírnou „výtku“ každému mladému člověku, který se od něj vzdaluje: „Jak dlouho ještě budeš ode mne utíkat? Proč neslyšíš, že tě volám? Čekám na tvůj návrat.“ Někdy říkáme, podobně jako prorok Jeremiáš: „Už na něho nebudu myslet“ (Jer 20,9). Ale v srdci každého je něco jako hořící oheň: i když se ho snažíme přemoci, nedokážeme to, protože je silnější než my.

Pán si vybírá někoho, kdo ho přímo pronásleduje, kdo je zcela nepřátelský k němu i k jeho následovníkům. Neexistuje však člověk, který by byl pro Boha nenapravitelně ztracený. Díky osobnímu setkání s Ním je vždy možné začít znovu. Každý mladý člověk je v dosahu Boží milosti a jeho milosrdenství. O nikom nemůžeme říci: je příliš daleko... je příliš pozdě... Kolik mladých lidí má touhu být v opozici a jít proti proudu, ale ve svých srdcích nosí skrytou potřebu prosadit se, milovat ze všech sil, ztotožnit se s nějakým posláním! V mladém Šavlovi vidí Ježíš přesně tohle.

Poznat svoji slepotu

Můžeme si představit, jak byl Šavel před svým setkáním s Kristem v jistém smyslu zahleděný sám do sebe a považoval se díky své morální integritě, díky své horlivosti, díky svému původu, díky své kultuře za něco více než ostatní. Určitě byl přesvědčen, že má pravdu. Když se mu však Pán zjeví, je „sražen k zemi“ a zjistí, že je slepý. Najednou objeví, že není schopen vidět nejen fyzicky, ale ani duchovně. Jeho jistoty se otrásají. Ve své duši cítí, že to, co pohánělo jeho náruživost – horlivá snaha o likvidování křesťanů – bylo naprosto špatné. Uvědomuje si, že není absolutním nositelem pravdy, ale že k ní má dokonce daleko. A spolu s jeho jistotami padá i jeho „velikost“. Najednou poznává, že je ztracený, křehký a „malý“.

Tato pokora – vědomí si vlastní malosti – je zásadně důležitá! Ti, kdo si myslí, že vědí všechno o sobě, o druhých a dokonce i o náboženských pravdách, se s Kristem setkají jen těžko. Když Šavel oslepl, ztratil své jistoty. Zůstal sám ve tmě a jediným jasným bodem mu bylo světlo, které viděl, a hlas, který slyšel. Jaký paradox: právě když člověk pozná, že je slepý, tak začne vidět!

Po osvětlení bleskem na cestě do Damašku dává Šavel přednost tomu, aby byl nazýván Paulus (Pavel), což znamená „malý“. Není to přezdívka ani „umělecké jméno“, v dnešní době tolik používané dokonce i obyčejnými lidmi. Setkání s Kristem ho přimělo k tomu, že se cítil být takovým, neboť zbouralo zeď, která mu bránila poznat sebe samého v pravdě. Sám o sobě říká: „Já jsem nejnepatrnější z apoštolů; nejsem ani hoden, abych byl nazýván apoštolem, protože jsem pronásledoval Boží církev“ (1 Kor 15,9).

Svatá Terezie z Lisieux, stejně jako i jiní svatí, ráda opakovala, že pokora je pravda. V dnešní době okořeňuje naše dny, zejména na sociálních sítích, mnoho „příběhů“, často vyumělkovaných, s velkým množstvím výbavy, kamer a různých pozadí. Stále více se vyhledávají správně nastavená světla ramp, aby se „přátelům“ a *followerům* ukázal obraz nás samých, který ale nikdy neodráží skutečnou pravdu. Kristus, polední světlo, nás přichází osvětit, obnovit naši autenticitu a osvobodit nás od všech masek. Jasně nám ukazuje, kdo jsme, protože nás miluje takové, jací jsme.

Změnit perspektivu

Pavlovo obrácení neznamena návrat se zpět, ale otevřít se zcela nové perspektivě. Pokračuje ve své cestě směrem k Damašku, ale už není stejný jako dříve; je to jiný člověk (srov. Sk 22,10). Můžeme se obrátit a obnovit v běžném životě, a přitom dělat věci, které děláme obvykle, ale s proměněným srdcem a s odlišnými motivacemi. V tomto případě Ježíš výslovně žádá Pavla, aby došel do Damašku, kam měl namířeno. Pavel poslechne, ale účel a smysl jeho cesty se teď radikálně změnily. Od této chvíle vidí skutečnost novými očima. Dříve to byly oči pronásledovatele a popravčího, odtud jsou to oči učedníka, svědka. V Damašku ho Ananiáš pokřtil a uvedl do křesťanského společenství. V tichosti a modlitbě Pavel prohlubuje svou vlastní zkušenost a novou identitu, kterou mu dal Ježíš.

Nepromarnit sílu a odhodlanost mladých

Pavlův postoj před setkáním se vzkříšeným Ježíšem nám není až tak cizí. Kolik síly a kolik odhodlanosti žije také ve vašich srdcích, milí mladí lidé! Pokud vám ale temnota kolem vás a uvnitř vás brání ve správném vidění, riskujete, že se ztratíte v nesmyslných bitvách, až tak, že se stanete násilnickými. A prvními oběťmi budete bohužel vy a vaši nejbližší. Existuje také nebezpečí, že budete bojovat za záležitosti, které původně chránily spravedlivé hodnoty, ale vyhoceny do extrému se stávají destruktivními ideologiemi. Kolik dnešních mladých lidí, možná vedených svým politickým nebo náboženským přesvědčením, se nakonec stane nástrojem násilí a zkázy života mnoha lidí! Někteří, kteří se narodili v digitálním světě, nacházejí nové bojiště ve virtuálním prostředí a na sociálních sítích a bez zábran se uchylují ke zbraním v podobě *fake news*, aby šířili jed a ničili své protivníky.

Když Pán vnikne do Pavlova života, nezničí jeho osobnost, nezruší jeho zápal a horlivost, ale pomocí těchto vlastností z něj udělá velkého hlasatele evangelia až do všech končin země.

Apoštol pohanů

Pavel bude později znám jako „apoštol pohanů“. On, který byl farizejem přísně dodržujícím Zákon! Zde je další paradox: Pán vkládá svou důvěru právě v toho, kdo ho pronásledoval. Stejně jako Pavel i každý z nás může v hloubi svého srdce slyšet hlas, který mu říká: „Důvěřuji v tebe. Znáš tvou minulost a беру ji společně s tebou do svých rukou. I když jsi byl často proti mně, volám si tě a dělám z tebe svého svědka.“ Božská logika může z nejhoršího pronásledovatele udělat velkého svědka.

Kristův učedník je povolán, aby byl „světlem světa“ (Mt 5,14). Pavel musí dosvědčit, co viděl, ale nyní je slepý. Jsme u dalšího paradoxu! Ale právě díky této osobní zkušenosti se Pavel dokáže ztožnit s těmi, k nimž ho Pán posílá. Je skutečně ustanoven jako svědek, který jim má „otevřít oči, aby se obrátili ze tmy ke světlu“ (Sk 26,18).

„Vstaň a dosvědčuj!“

Přijímáním nového života, který je nám dán při křtu, rovněž přijímáme poslání od Pána: „Budeš mým svědkem!“ Je to poslání, kterému se máme věnovat, a to působí v životě člověka změnu.

Kristovo pozvání adresované Pavlovi je dnes určeno každému z vás mladých lidí: Vstaň! Nemůžeš zůstat ležet na zemi, abys „plakal nad sebou samým“, ale čeká tě poslání! I ty můžeš být svědkem skutků, které v tobě začal konat Ježíš. Proto ti ve jménu Krista říkám:

- Vstaň a vydávej svědectví o své zkušenosti slepce, který se setkal se světlem, uviděl Boží dobro a krásu v sobě, v ostatních i ve společenství církve, jež překonává veškerou samotu.
- Vstaň se a vydávej svědectví o lásce a úctě, kterou lze nastolit v lidských vztazích, v rodinném životě, v dialogu mezi rodiči a dětmi i mezi mladými a starými.
- Vstaň a ochraňuj sociální spravedlnost, pravdu a čestnost, lidská práva, pronásledované, chudé a zranitelné, ty, kteří nemají ve společnosti žádný hlas, a přistěhovalce.
- Vstaň a buď svědkem nového způsobu vidění, který ti umožní dívat se na stvoření očima plnými úžasu, umožní ti poznat Zemi jako náš společný domov a dodá ti odvahu k obraně integrální ekologie.
- Vstaň a buď svědkem toho, že ztroskotané životy lze znovu postavit, že lidé v duchu již mrtví mohou být vzkříšeni, že zotročení lidé se mohou znovu osvobodit, že srdce utlačovaná smutkem mohou znovu nacházet naději.
- Vstaň a radostně dosvědčuj, že Kristus žije! Rozšiřuj jeho poselství lásky a spásy mezi svými vrstevníky, ve škole, na univerzitě, v práci, v digitálním světě i všude jinde.

Bůh a církve vám důvěřují a ustanovují vás za svědky pro mnoho dalších mladých lidí, které potkáte na „cestách Damašku“ naší doby. Nezapomeňte: „Zakusil-li někdo skutečně Boží lásku, která je jeho spásou, nepotřebuje moc času k přípravě na její hlásání, nemůže čekat, že se mu dostane mnoha přednášek či dlouhého poučování. Každý křesťan je misionářem, nakolik se setkal s Boží láskou v Ježíši Kristu“ (apoštol. exhort. *Evangelii gaudium*, č. 120).

Vstaňte a oslavujte Světový den mládeže v místních církvích

Znovu vás všechny, mladí lidé z celého světa, zvu k účasti na této duchovní pouti, která nás přivede k oslavě Světového dne mládeže v Lisabonu v roce 2023. Nejbližší setkání se však uskuteční ve vašich místních církvích, v různých diecézích a eparchiích světa, kde se o slavnosti Krista Krále bude slavit Světový den mládeže 2021 na místní úrovni.

Doufám, že všichni budeme prožívat tyto etapy jako opravdoví poutníci, a ne jako „turisté víry“! Otevřme se Božím překvapením, protože On chce, aby na naší cestě zazářilo jeho světlo. Otevřme se naslouchání jeho hlasu, také prostřednictvím svých bratří a sester. Tak si navzájem budeme pomáhat, abychom povstali, a v této těžké historické chvíli se staneme proroky nových nadějeplných časů! Kéž se za nás přimlouvá Blahoslavená Panna Maria.

Dáno v Římě u sv. Jana Lateránského dne 14. září 2021 na svátek Povýšení svatého Kříže.

FRANTIŠEK